

Niečo o tolerantnosti...

O tolerantnosti môžeme hovoriť vlastne iba tam, kde nejestvuje zhoda, jednota, láska. Veď predsa ak sme s niekým v niečom zajedno, ak s niekým všetko zdieľame v láske (a v láske mu aj odpúšťame), nemáme mu čo tolerovať. Tolerovať znamená „zniest“ („strpiet“) niečo, niekoho: niečo, čo mi nie je po vôli, niekoho, s kým nesúhlasím, kto ma irituje, alebo mi aspoň nie je sympatický. Hlavným účelom (motívom) tolerovania je predísť konfliktom: „Len nech je pokoj!“ (aj za cenu ústupkov), len nech sa nevyhrotí situácia, čo by bolo napokon obom stranám (ale viac „tolerujúcemu“ ako !tolerovanému“) na škodu.

Niečo úplne iné je zhodnúť sa s niekým, alebo odpustiť niekomu niečo na základe („v mene“) lásky! Tam, kde je láska, tam je aj ústretovosť, tam je empatia, prispôsobenie sa, a hlavne – tam je vzájomné odpúšťanie..., ale toto je niečo úplne iné ako tolerovanie, strpenie (niekoho. niečoho)!

Tolerantnosť má vždy (musí mať) isté hranice: je presne vyčlenené čo sa bude, a čo sa už nebude tolerovať. Pri prekročení týchto hraníc, sa nielen tolerantnosť neuplatní, ale naopak nastupujú sankcie, a to neraz veľmi prísne, dokonca kruté! Láska naopak nepozná hranice – odpúšťa vlastne všetko, je milosrdná.

Príklady tolerantnosti:

Jozef II. svojim Tolerančným patentom oznámil svojim poddaným, že nekatolíci (niektorí, nie všetci) odteraz budú tolerovaní (trpení), budú sa tolerovať aj niektoré ich „aktivity“ (zd'aleka nie všetky!), no to nič nemení na tom, že aj naďalej zostávajú nepohodlnou menšinou, ktorú treba sledovať, kontrolovať, obmedzovať. A pri prekročení „hraníc tolerancie“ budú prísne trestaní! Vydanie Tolerančného patentu nemotivovala láska, ale obavy s narastania napätia medzi katolíckou a nekatolíckou časťou obyvateľstva (a tá nekatolícka časť bola už príliš početná na to, aby ju bolo možné „umierniť“ represiou). Tolerančný patent bol teda nevyhnutnou prevenciou nepokojov, ktoré by oslabili ríšu.

Alebo iný príklad: ak máte dieťa v pubertálnom veku, ktoré sa začne búriť, ktoré chce „viac slobody“, často sa nevyhnete tomu, že mu niečo budete musieť povoliť, tolerovať, aj keď s tým možno vnútorne nesúhlasíte: „Áno, tak teda môžeš ísť s kamarátmi, ale o toľkej a toľkej budeš doma...!“ „Môžeš sa pozeráť TV, ale iba...“. Skrátka niečo mu budete tolerovať (niečo mu „strpíte“, aj keď s tým celkom nesúhlasíte), iné veci však nie (celkom iste mu napr. nebudete tolerovať užívanie drog, alkohol a iné neresti).

Tolerantnosť je v podstate poskytnutie („povolenie“) istej obmedzenej slobody, alebo zmierenie sa s tým, že niekto, kto nás nerešpektuje (alebo s kým nesúhlasíme), bude môcť byť v našej blízkosti (ak nieto inej možnosti), alebo bude môcť niečo konať (čo sa nám síce nepáči, ale čo nás priamo neohrozí)..., no všetko: odtiaľ – potiaľ!

Sú však aj extrémne názory: niektorí majú predstavu, že môže existovať niečo, čo by bolo možné nazvať „absolútnou toleranciou“, poprípade sa dožadujú tzv. „absolútnej slobody“.

Známy je výrok J. P. Sarta: „Zakazuje sa zakazovať!“ Tento absolútne nezmyselný slogan sa svojho času stretol s nesmierne nadšeným jasotom mladých ľudí; a nájdu sa aj dnes niektorí, ktorí ho „uznávajú“, nedomysliac jeho dôsledky!

Predstavte si napr. situáciu, žeby z dopravných predpisov vypadli „zákazové značky“, a vôbec všetky „zákazy a príkazy“. Alebo žeby neexistovali zákazy (pravidlá, čo je dovolené, a čo už nie) v škole, v zamestnaní, v meste, v štáte, vo svete... Nebolo by možné stíhať nielen „mravné delikty“ a priestupky, ale ani trestné činy (zločiny)!

Také presadzovanie „absolútnej tolerancie“ (alebo aspoň „nadmernej tolerancie“) nie je niečím, čo by mohlo priniesť spoločnosti pokoj, bezkonfliktovosť, ozajstnú slo-

bodou, ale práve naopak – je to niečo, čo by pomerne rýchlo rozložilo spoločnosť. Je to skratka **deštrukčná ideológia**. A ako každá ideológia, má byť pomenovaná slovom končiacim príponou *-izmus*: teda nie tolerantnosť, ale **tolerantizmus**!

Častejšie sa však používa pre to isté krajšie znejúci výraz **liberalizmus**, čím sa rozumie ideológia presadzujúca (alebo propagujúca) „absolútnu slobodu“ – inými slovami „tolerovanie všetkého“ (pretože je „zakázané zakazovať“).

Táto deštrukčná ideológia je v podstate založená na téze „každý má svoju pravdu“, a preto má aj právo konať na jej základe.

Vymyslieť taký nezmysel, ako je „relatívnosť pravdy“, si iste vyžadovalo veľkú dávku cynizmu, a navyše spoliehanie sa na to, že ľudia často prijímajú rôzne názory na základe istých emócií, bez toho, aby pri tom uvažovali (hlavne u ľudí, ktorí trpeli nejaký čas následkom prílišného obmedzovania slobody, sa takéto „heslá o absolútnej slobode“ ľahko presadzujú!).

V skutočnosti vždy (vo všetkom a o všetkom) existuje len jedna pravda. Slovo pravda znamená „správne poznanie“, a to nemôže mať inú alternatívu ako *nesprávne* alebo *žiadne* poznanie. Existuje **pravda poznaná**, **nepoznaná** alebo **čiastočne poznaná**. Ale o tej nepoznanej a čiastočne poznanej nemôžeme hovoriť ako o pravde v pravom zmysle slova! Navyše to čiastočné poznanie môže byť rôzne (z akéhosi „kvantitatívneho hľadiska“) – môže sa viac alebo menej približovať pravde...

Dovoľte príklad: $2 + 2 = 4$. Nieкто by však mohol tvrdiť, že nie 4, ale 4,1 je pravda; iný by tvrdil, že je to napr. 20! Je zjavné, ktoré tvrdenie je bližšie pravde. Ale aj keď to prvé (4,1) sa dosť blíži pravde, pravdou nie je!

V niektorých veciach musíme *trvať na pravde*, a nič iné netolerovať, v iných je možné tolerovať názory, ktoré nie sú od pravdy príliš vzdialené; ale tie, ktoré sú očividne od pravdy veľmi vzdialené, tolerovať nemožno!

Preto aj keď chceme byť liberálni a tolerantní, nikdy nesmieme ísť do krajností – musíme si stanoviť hranice nášho tolerovania, našej liberálnosti.

Treba sa ešte zmieniť aj o opačnom extréme – o netolerantnosti, nepripustení ničoho okrem toho svojho (a často odmietanie a stíhanie aj toho, čo sa tomu nášmu blíži). Každý pozná, ako takého postoje dopadnú (v rodine, v štáte...) – sú zdrojom napätia, a skôr-neskôr vedú k rozpadu, deštrukcii spoločenstva. Teda dôsledky „absolútnej tolerantnosti“ (tolerantizmu, resp. liberalizmu) sú vlastne rovnaké ako dôsledky žiadnej tolerantnosti (neslobody) – deštrukcia spoločenstva.

Je dobré, aby vymedzenie slobody bolo vždy jasne a stručne definované! Ukážkovým príkladom takého jasného (jednoznačného), a pritom veľmi stručného (teda zrozumiteľného a ľahko zapamätateľného) vymedzenia pravidiel (príkazov a zákazov) je Desatoro: v desiatich bodoch, stručne formulovaných, je základné vymedzenie toho, čo nebude (nemôže byť) Bohom tolerované vo vzťahoch medzi ľuďmi navzájom i vo vzťahu ľudí k Bohu!

Takto podobne – jasne a stručne by mali byť formulované hranice tolerantnosti aj v spoločenstvách založených na spolužití ľudí rôznych názorov, kultúry, či už ide o štát, rodinu, alebo dvojicu. Je však dobre, ak sa vytvoria také vzťahy, ktoré urobia uplatňovanie sa tolerantnosti (tolerovania) zbytočným, pretože v nich pôsobí niečo vyššie – láska!

Pozn.: Ak vám nieкто bude sľubovať, že vám bude všetko tolerovať, premyslite si, či o taký vzťah stojí zato usilovať: buď ste mu úplne ľahostajný (a tak mu bude ľahko „tolerovať všetko“), alebo svoj sľub celkom isto nesplní (možno už teraz ho nemyslí vážne)! Ak vám však nieкто sľúbi (a nielen sľúbi, ale aj dokazuje) lásku, berte to „všetkými desiatimi“ – a nielen berte, ale aj opätujte!

Upozornenie:

z webovej stránky

www.knihy-benjan.sk

z ktorej pochádza tento článok, si môžete bezplatne stiahnuť hociktorý z **viac než 170 dokumentov** (článkov v PDF alebo prezentácií v PPS formáte).

Okrem toho tam nájdete **ponuku kníh** so zaujímavou **náučnou tematikou:**

kultúra a umenie (napr. trendy vývoja kultúry Západu, európske maliarstvo od renesancie po modernu, L. N. Tolstoj ako ho možno nepoznáte...)

prírodné vedy (hlavne biológia: napr. život z rôznych pohľadov, niečo z antropológie, o problémoch evolučnej teórie s inteligentným designom a inými novými vedeckými faktami atď.)

zdravie (napr. o problémoch a chybách lekárov i pacientov pri liečení chorôb a o tom ako im čeliť, o starnutí a starobe)

filozofia a teológia (napr. teoretické i veľmi praktické otázky súvisiace s vierou, o pôvode dogiem a problémoch s nimi, ale i o závažných problémoch a sporoch teológov)

Tieto knihy s dostupnou cenou (a navyše s možnosťou zliav) **nenájdete v bežných, ale iba v niektorých špičkových kníhkupectvách alebo priamo u nakladateľa, t.j. na vyššie uvedenom URL („webovej adrese“)**